

VII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI NADZWYCZAJNEJ**
DO ROZPATRZENIA PROJEKTÓW USTAW
Z ZAKRESU PRAWA SPÓŁDZIELCZEGO
(NR 36)
z dnia 19 marca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa spółdzielczego (nr 36)

19 marca 2015 r.

Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa spółdzielczego, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Gosa (PSL)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- uzupełnienie składu prezydium Komisji,
- kontynuowała rozpatrywanie poselskich projektów ustaw – Prawo spółdzielcze (druki nr 980 i 1005).

W posiedzeniu udział wzięli: **Jan Bołonkowski** wicedyrektor Departamentu Legislacyjnego w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Dorota Bortnowska** dyrektor Departamentu Mieszkalnictwa w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, **Jacek Werner** radca ministra w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Karol Bernat** radca prawny Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i Krajowego Związku Banków Spółdzielczych, **Henryk Dalecki** przedstawiciel Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, **Alfred Domagalski** prezes Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej, **Mieczysław Grodzki** przewodniczący Komisji do Spraw Spółdzielczości w Business Centre Club, **Piotr Huzior** prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka w Warszawie, **Jerzy Jankowski** prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP, **Krzysztof Kokoszkiewicz** doradca Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, **Danuta Marciniak** przedstawicielka Krajowego Stowarzyszenia Spółdzielców „Nasze Mieszkania”, **Paweł Mileszczyk** członek Mazowieckiego Stowarzyszenia Obrony Praw Lokatorów i Spółdzielców „Nasz Dom” w Płocku – Oddział w Siedlcach, **Janusz Okurowski** wiceprezes Zarządu Głównego Krajowego Związku Lokatorów i Spółdzielców wraz ze współpracownikami, **Paweł Pelc** radca prawny w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej, **Jerzy Rybicki** prezes Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Spożywców „Społem”, **Jan Sułowski** prezes Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych, **Robert Wieliczko** prezes Zarządu Dolnośląskiej Rady „Społem” we Wrocławiu, **Waldemar Witkowski** prezes Zarządu Spółdzielczego Związku Rewizyjnego „Spółnota Pracy”, oraz eksperci Komisji: dr **Marek Stańko**, prof. dr hab. **Małgorzata Wrzołek-Romańczuk** i dr hab. **Piotr Zakrzewski** oraz stały doradca Komisji prof. dr hab. **Krzysztof Pietrzykowski**.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Michał Madaj**, **Leszek Jasiński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Monika Bies-Olak**, **Krzysztof Karkowski** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł **Marek Gos (PSL)**:

Szanowni państwo, witam serdecznie na kolejnym posiedzeniu Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa spółdzielczego. Bardzo serdecznie witam panie i panów posłów, witam zaproszonych gości, stronę rządową, stronę spółdzielczą, ekspertów, sekretariat.

Droży państwo, przed rozpoczęciem naszych dzisiejszych obrad chcę zaproponować uzupełnienie składu prezydium o jedną osobę. Czy są uwagi do tej propozycji?

Poseł **Lidia Staroń (PO)** spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, zanim przejdziemy do uzupełnienia...

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Za momencik oddam głos pani poseł, jeżeli będzie taka wola, natomiast chcemy uzgodnić w Komisji tylko jedną rzecz. Czy ktoś z pań i panów posłów jest przeciw tej propozycji?

Stwierdzam, że zmieniliśmy porządek obrad, a więc od tego zaczniemy. Jeśli pani poseł zgłasza chęć zabrania głosu, to proszę uprzejmie.

Poseł Lidia Staroń (PO) spoza składu Komisji:

Oczywiście zgłaszam taką chęć. W związku z odwołaniem mnie ze składu sejmowej Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa spółdzielczego, o którym dowiedziałam się od spółdzielców, składam następujące oświadczenie, które zresztą będzie ujęte w stenogramie. Uchwała Sejmu w tym zakresie została podjęta w czasie 87. posiedzenia Sejmu VII kadencji, w którym nie mogłam uczestniczyć z racji problemów zdrowotnych, byłam wówczas na zwolnieniu lekarskim. Uchwała została podjęta na wniosek posła Rafała Grupińskiego – przewodniczącego Klubu Parlamentarnego PO. Decyzja przewodniczącego o odwołaniu mnie ze składu Komisji, której powołania byłam inicjatorem, została podjęta pod moją nieobecność, bez mojej wiedzy, bez mojej zgody, bez wiedzy klubu i prezydium. Nie znam powodów tej decyzji. Nikt nie zwrócił się do mnie o udzielenie jakiegokolwiek informacji, a o odwołaniu dowiedziałam się od osób trzecich, co w moim odczuciu urąga elementarnym standardom nie tylko praworządności, ale i zwykłej ludzkiej przyzwoitości. W mojej ocenie jest to swoisty mobbing.

W mojej ocenie skreślenie mnie ze składu Komisji jest wynikiem działań lobby prezesów spółdzielni mieszkaniowych, których wpływ na działania posłów jest powszechnie znany. Dość powiedzieć, że Alfred Domagalski – prezes Krajowej Rady Spółdzielczej, faktycznie zrzeszenia prezesów spółdzielni i organizacji sprzeciwiającej się od lat korzystnym zmianom w prawie spółdzielczym, jest funkcjonującym działaczem PSL. Lobby prezesów spółdzielni mieszkaniowych wpływa również na działania posłów innych ugrupowań, podobnie jak na blokowanie korzystnych zmian ustawowych wpływa lobby komornicze.

Wykreślenie mnie ze składu Komisji ma więc na celu wstrzymanie jakichkolwiek zmian w ustawach dotyczących spółdzielczości korzystnych dla szeregowych spółdzielców. W związku z tym pragnę zakomunikować, iż w dalszym ciągu, tak jak to miało miejsce do tej pory, będę wspierała zmiany w ustawach spółdzielczych, o które zabiegam od lat i najczęściej były to działania skuteczne. Jako członek Komisji popierałam projekty wniesione i wypracowane przez posłów PO ciesząc się nadto, co trzeba podkreślić poparciem Rady Ministrów i premiera, a przede wszystkim szeregowych spółdzielców – mieszkańców bloków spółdzielczych. W dalszym ciągu mam prawo uczestniczyć w pracach Komisji i będę korzystała z tego prawa dla dobra milionów spółdzielców, których prawa od lat w sposób rażący są naruszane i łamane. Oczywiście podejmę także inne kroki przewidziane prawem wobec bezprawnego działania, które mnie dotknęło. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, zgodnie z ustaleniami na pierwszym konstytucyjnym posiedzeniu klub PO wystąpił o desygnowanie osoby do prezydium. Czy są propozycje z państwa strony?

Poseł Borys Budka (PO):

Panie przewodniczący, pani poseł Zofia Czernow.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Czy pani poseł się zgadza?

Poseł Zofia Czernow (PO):

Tak.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo.

Kto z pań i panów jest za tym, żeby rozszerzyć skład prezydium zgodnie z tą propozycją? (7)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (2)

Przy 2 głosach wstrzymujących się stwierdzam, że pani poseł Zofia Czernow jest od tej pory członkiem prezydium. Zapraszam panią poseł do stołu prezydiального.

Szanowni państwo, przechodzimy do procedowania druku nr 980. Przypomnę, że jesteśmy przy art. 162 przy Krajowym Samorządzie Spółdzielczym. Na poprzednim posiedzeniu udało nam się omówić 3 ustępy, przy czym nie zostały one przyjęte przez Komisję. W tej chwili chcę do nich wrócić. Proponuję, abyśmy się do nich odnieśli. Jak powiedziałem, one zostały przegłosowane, natomiast bardzo proszę, byśmy podczas dzisiejszego posiedzenia do nich wrócili i je przyjęli formalnie.

Ust. 1. Proszę otworzyć sobie urobek. Redakcja została dokonana, przy czym te ustępy nie zostały przyjęte przez Komisję. Czy są uwagi pań i panów posłów do ust. 1? Nie widzę, stwierdzam, że ust. 1 został przyjęty.

Czy są uwagi do ust. 2? Nie widzę, stwierdzam, że ust. 2 został przyjęty.

Czy są uwagi do ust. 3 w tym artykule? Nie widzę, stwierdzam, że ust. 3 został przyjęty.

Przechodzimy do art. 163. Czy są uwagi do ust. 1? Pani legislator.

Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu Monika Bies-Olak:

Krajowa Rada Spółdzielcza działa na podstawie ustawy i statutu. Jest to oczywistość, która nie musi mieć potwierdzenia w tym zapisie, ponieważ ten zapis niczego nie wnosi. Każdy organ musi działać na podstawie prawa i w jego granicach. W związku z tym proponujemy skreślenie ust. 1 i zostawienie art. 163 jako artykułu bezustępowego o treści z ust. 2.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Rozumiem, że jest pani zdania, żeby w tym artykule pozostawić tylko ust. 2.

Legislator Monika Bies-Olak:

Tak. Wtedy ten artykuł byłby bezustępowy i brzmiałby: „Krajowa Rada Spółdzielcza ma osobowość prawną”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo proszę – czy pan profesor? Proszę bardzo – pan profesor Pietrzykowski.

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

Proponuję, by jednak utrzymać ten przepis. Jako argument podam tutaj treść już przyjętego art. 2 ust. 1: „Spółdzielnia prowadzi działalność na podstawie niniejszej ustawy, innych ustaw oraz statutu”, więc moim zdaniem tak samo powinno być tutaj.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo za tę uwagę. Czy pani legislator ma do takiej propozycji swoje uwagi?

Legislator Monika Bies-Olak:

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Rozumiem, że jest tutaj potrzebna formalna poprawka, czy nie, pani mecenas.

Legislator Monika Bies-Olak:

Tak.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dobrze. Ja przejmuję tę propozycję i zgłaszam ją jako poprawkę. Czy są uwagi do zaproponowanej treści? Bardzo proszę – pan poseł.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Rzeczywiście patrząc na dotychczasową treść to jest taki zapis, zarówno w odniesieniu do spółdzielni, jak i związków spółdzielczych, że działa na podstawie ustawy, statutu itd. Albo konsekwentnie wszędzie rezygnujemy z tych zapisów albo powielamy go tutaj, bo inaczej mamy pewną niekonsekwencję. Mamy wcześniejszy art. 158: „Związek spółdzielczy działa na podstawie ustawy oraz statutu”. Jeżeli tam zostawiliśmy, to dlaczego tutaj mielibyśmy tego nie zostawiać? Jeśli tu skreślamy, to wróćmy tam i tam też to wykreślmy. Zwracam się do pana profesora i Biura Legisla-

cyjnego. Czy powinniśmy powodować taką niekonsekwencję w takiej ustawie, jaką jest prawo spółdzielcze? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę naszych ekspertów o odniesienie się do propozycji pana posła. Pan profesor.

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

Tak jak powiedziałem, jestem zdania, że to powinno być jednolicie uregulowane i rozumieć, że tutaj całkowicie się zgadzamy z panem posłem.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo proszę – pani mecenas.

Legislator Monika Bies-Olak:

W cytowanym przez pana posła art. 158, który według urobku jest art. 112, skreśliliśmy ust. 1 i nie ma zapisu: „związek spółdzielczy działa na podstawie ustawy oraz statutu”.

Państwo macie rację co do tego, że takie zapisy powinny być jednolite w całej ustawie, tylko że od przyjęcia art. 3 upłynął blisko rok. Będziemy mieli posiedzenie czyszczące i rozumiem, że będziemy mogli ujednoczyć wszystkie zapisy. My podtrzymujemy nasze zdanie, że te przepisy, aczkolwiek prawdziwe, nie mają wartości normatywnej i jako takie zgodnie z zasadami techniki prawodawczej nie powinny znajdować się w przepisach nowej ustawy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, są dwie opinie. Po opinii pana profesora pani mecenas z Biura Legislacyjnego wycofuje swoją uwagę, a więc jest propozycja, żeby przyjąć brzmienie z druku.

Legislator Monika Bies-Olak:

Przepraszam bardzo, ale ja nie wycofałam, podałam argument, że już w art. 112 uczyniliśmy podobny zabieg.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dobrze, rozumiem. Jest propozycja, żeby przyjąć bez zmiany zarówno ust. 1 jak i ust. 2 w tym artykule.

Czy jest zgoda co do ust. 1?

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Nie ma zgody, zgłaszam sprzeciw.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Czy pan poseł ma treść poprawki do tego ustępu czy nie?

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Jeżeli w art. 112, jak powiedziała pani mecenas, to skreśliliśmy, to tutaj została zaproponowana poprawka – skreślenie ust. 1 i pozostawienie art. 163 z zapisem: „Krajowa Rada Spółdzielcza ma osobowość prawną”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę bardzo, pani profesor.

Ekspert Komisji Małgorzata Wrzolek-Romańczuk:

Dziękuję. Chciałam nawiązać do wypowiedzi pana profesora Pietrzykowskiego, z którą się zgadzam. Chciałam jeszcze zwrócić państwa uwagę na konstrukcję dotychczasowego art. 259a § 1 i na kolejne. Wydaje się, że także należałoby (nie czyni tego druk nr 980) zamieścić w ustawie postanowienie, które jest w § 3 art. 259a, dlatego że bez tego przepisu, a tylko przy pozostawieniu krótkiej redakcji, że ma osobowość prawną, nie będzie doprecyzowany tryb, w jakim dochodzi do uzyskania tej osobowości. Ona powstaje z ustawy, ale działanie tego organu samorządu krajowego ma być jednak w założeniu, co wynika z dalszych projektów druku nr 980, z dalszych postanowień. W związku z tym będzie takie kompletne rozerwanie tej regulacji i w którymś momencie w druku nr 980

jednak statut się pojawi. Przykładem jest tutaj art. 170 projektu z druku nr 980: „Statut określa zasady i tryb wyboru członków Zgromadzenia Ogólnego”. W naszym prawie obowiązuje zasada pewnej kontroli statutów osób prawnych przez wskazane w ustawach organy. Tutaj sytuacja jest specjalna, w związku z tym należałoby tę regulację nie to, że wyeliminować zgodnie z propozycją pana posła, tylko jeszcze rozszerzyć w kierunku dotychczasowym. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. Pan poseł Ajchler.

Poseł Romuald Ajchler (SLD):

Mam pytanie do przewodniczącego Krajowej Rady Spółdzielczej. Proszę państwa, macie państwo przed sobą to, co mówiła pani profesor, art. 259a dotychczas obowiązującej ustawy. O ile rozumiem, to pan poseł również przywoływał dotychczasowy przepis, który mówi o tym, iż Krajowa Rada Spółdzielcza działa na podstawie statutu, już nie wspominam o osobowości prawnej. Chciałbym się dowiedzieć, jak to funkcjonuje, czy coś przeszkadza. Czy macie państwo jakieś propozycje, aby coś zmienić w tym starym, dotychczasowym obowiązującym przepisie? Uważam, że powinniśmy dokonywać zmiany, jeśli przepisy nie funkcjonują, jeśli są jakieś przeszkody w funkcjonowaniu Krajowej Rady Spółdzielczej etc. Nie chodzi o to, żeby dokonywać zmian dla samych zmian. Chodzi o to, żeby ustanowić taki przepis, który w życiu będzie racjonalny i będzie się przyczyniał do poprawy działalności samorządu spółdzielczego, a nie tylko żebyśmy coś zmienili w ustawie i mówili, że dokonaliśmy zmiany ustawy – Prawo spółdzielcze.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. Pan przewodniczący czy pan prezes zechce odpowiedzieć?

Prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych RP Jerzy Jankowski:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Zapis zawartego w projekcie art. 163 w naszej ocenie w niczym nie utrudnia funkcjonowania. Tak naprawdę on konsumuje zapisy, które dzisiaj są zawarte w § 1 i 2 art. 259a obecnej ustawy, gdzie jest napisane: „Krajowa Rada Spółdzielcza posiada osobowość prawną”. Tutaj też jest napisane: „Krajowa Rada Spółdzielcza ma osobowość prawną”. „Krajowa Rada Spółdzielcza działa na podstawie statutu, który określa zasady i tryb jej działania” – „Krajowa Rada Spółdzielcza działa na podstawie ustawy i statutu”. Te rozwiązania z punktu widzenia praktycznego (nie mówię o redakcyjnej formie) nie są żadną przeszkodą w funkcjonowaniu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję. Szanowni państwo, w związku z tym, że są wątpliwości i mamy tu różne zdania, poddaję pod głosowanie.

Kto jest za przyjęciem ust. 1 w tym artykule? (4)

Poseł Borys Budka (PO):

Przepraszam, w jakim brzmieniu?

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Zgodnie z drukiem.

Poseł Borys Budka (PO):

Tak jak jest w druku?

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Tak.

Kto jest przeciw? (2)

Kto się wstrzymał? (4)

4:2 przy 4 wstrzymujących się. Stwierdzam, że przyjęliśmy ust. 1.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Czy mimo tego, że jest już po głosowaniu, mogę zadać panu profesorowi jedno krótkie pytanie?

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pani poseł, bardzo proszę głośniej.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Mam pytanie do pana profesora. Czym się pan kierował, jakie jest uzasadnienie dodania do zapisu istniejącego w projekcie „niniejszej ustawy”: „niniejszej ustawy, innych ustaw i statutu”? Pan profesor sugerował dodanie „niniejszej ustawy”. Jakie są przesłanki takiej propozycji? Jedno zdanie.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Czy pan profesor zechce odpowiedzieć na zadane pytanie?

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

Ja nie proponowałem „niniejszej ustawy”, tylko proponowałem zachowanie brzmienia, które jest obecnie w projekcie w art. 163 ust. 1.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

I w takim brzmieniu Komisja przyjęła. Dziękuję bardzo.

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

Chciałbym jeszcze wrócić do kwestii przeniesienia tutaj dalszych paragrafów z art. 259a. Przepraszam za mój głos, ale jestem w trakcie kolejnej infekcji. Jest taki problem, że mamy statut, natomiast nie wiadomo, co się dzieje ze statutem, który jest niezgodny z prawem, kto to sprawdzi. Nie bardzo rozumiem.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Które to są zapisy, panie profesorze?

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

Art. 259a § 3 i 4.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Szanowni państwo, jest więc propozycja, żeby w treści kolejnych ustępów zapisać art. 259a § 3 i 4. § 3 ma brzmienie: „Statut i jego zmiany stają się skuteczne po stwierdzeniu przez Sąd Wojewódzki w Warszawie w postępowaniu nieprocesowym zgodności z prawem. W razie stwierdzenia niezgodności Sąd wyznacza Radzie termin do usunięcia lub zmiany postanowień niezgodnych z prawem”. § 4: „Statut podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski”. Czy do takich propozycji strona rządowa ma uwagi?

Wicedyrektor Departamentu Legislacyjnego w Ministerstwie Sprawiedliwości Jan Bołonkowski:

Popieramy tę propozycję uzasadnioną przez ekspertów. W naszej opinii wydaje się uzasadnione poddanie kontroli zgodności z prawem statutu i jego zmian, tylko z jedną propozycją, żeby „Sąd Wojewódzki” zastąpić „Sądem Okręgowym”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Szanowni państwo, bardzo proszę, czy są inne uwagi do tych propozycji? Pan poseł Chmielowski. Przepraszam, Chmielewski

Poseł Stanisław Chmielewski (PO):

Dziękuję. Przy uwzględnieniu uzupełnienia w tym artykule proponuję, by ust. 2 był ust. 1, a by ust. 1 był ust. 2, bo moim zdaniem to będzie miało sens. W moim rozumieniu istotą tego zapisu jest nadanie osobowości prawnej Krajowej Radzie Spółdzielczej, natomiast pozostałe kwestie, tak jak to przedstawiał pan dyrektor z Ministerstwa Sprawiedliwości, są kwestiami formalnoprawnymi, które oczywiście są ważne, ale bez nadania osobowości prawnej to wszystko jest nie do końca jasne. To, że musimy stosować się do ustaw, zawsze jest dla mnie jasne, wobec tego proponuję zamianę tych dwóch ustępów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo proszę – pan poseł.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Dziękuję. Jeżeli już cały czas „walkujemy” tę treść, to...

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę troszkę głośniej, panie pośle.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

W takim razie jeżeli chodzi o treść ust. 2: „Krajowa Rada Spółdzielcza ma osobowość prawną”, to myślę, że zapis w aktualnym prawie spółdzielczym jest chyba słuszniejszy: „Krajowa Rada Spółdzielcza posiada osobowość prawną”. Myślę, że to byłoby słuszniejsze. Daję to pod rozważę Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Słyszę tutaj głosy od ekspertów, że jednak „ma”. Czy jeszcze ktoś w tej sprawie poza państwem posłami? Pan prezes Witkowski.

Prezes Zarządu Spółdzielczego Związku Rewizyjnego „Spólnota Pracy” Waldemar Witkowski:

Chciałem tylko odnieść się do fragmentu mówiącego o miejscu publikacji statutu Krajowej Rady Spółdzielczej. Faktem jest, że 20 lat temu, kiedy było uchwalone aktualne prawo spółdzielcze, nie istniał Krajowy Rejestr Sądowy i nie istniał w taki sposób wydawany Monitor Spółdzielczy. Dlatego proponujemy, żeby jednak utrzymać propozycję, która jest w druku nr 980. Jeżeli już, to publikować go w Monitorze Spółdzielczym, a nie w Monitorze Polskim.

Poseł Borys Budka (PO):

Przepraszam bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pan poseł Budka.

Poseł Borys Budka (PO):

Mam pytanie do ekspertów albo do naszych legislatorów. Normalnie publikacje, które są z zakresu KRS, są w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. W związku z tym wydaje mi się, że jeśli już, to systemowo spójne byłoby, żeby to publikować w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Przecież Monitor Polski jest w ogóle do innego rodzaju publikacji, a jeśli chodzi o Monitor Spółdzielczy, to nie do końca. Jak to miałyby wyglądać technicznie? Przecież sąd KRS ma odpowiedni publikator i wydaje mi się, że to byłoby najlepsze. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. MS – bardzo proszę panią radcę.

Główny specjalista ds. legislacji w Departamencie Legislacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości Magdalena Malinowska-Wójcicka:

Chcemy zwrócić uwagę na art. 174 ust. 1 i 2 w projekcie, gdzie dokładnie jest uregulowana kwestia kontroli przez sąd i ogłoszenia statutu.

Ekspert Komisji Małgorzata Wrzolek-Romańczuk:

Przepraszam, panie przewodniczący, ale na pewno to nie jest odpowiednie miejsce dla tej regulacji...

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Momencik, pani profesor. Bardzo proszę – kolejni mówcy. Pani profesor – proszę bardzo.

Ekspert Komisji Małgorzata Wrzolek-Romańczuk:

Dziękuję. Rzeczywiście dotarłam do tego, ale to na pewno nie jest odpowiednie miejsce dla takiej regulacji. Jak mówiłam, to powinna być regulacja wprowadzająca a o statucie jest nowa we wcześniejszych przepisach projektu, jak np. w już przytoczonym przeze mnie art. 170.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pani profesor, gdyby pani była uprzejma się odnieść do pytania pana posła Budki co do miejsca publikacji.

Ekspert Komisji Małgorzata Wrzolek-Romańczuk:

Myślę, że właściwe jest tutaj publikowanie w Monitorze Spółdzielczym m.in. z tego względu, że tu nie ma pełnej tożsamości z samym postępowaniem, jakie toczy się przed sądem rejestrowym, w pierwszej instancji sądem rejonowym, z postępowaniem kontrolnym, na które już wskazywał pan profesor Pietrzykowski, które z kolei odbywa się przed Sądem Okręgowym. Tu nie ma tożsamości. Krajowa Rada Spółdzielcza to jest jedyna taka osoba w RP i jest tutaj uzasadniony pewien tryb szczególnie. Powierzenie kontroli statutu sądowi okręgowemu jest pewnym wyrazem uznania rangi tej organizacji. Nie jest to wszak przedsiębiorca i nie jest to też typowy podmiot niekomercyjny, a tylko takie są ujawniane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Poza tym nie ma tutaj potrzeby zastosowania tej konstrukcji, bo Krajowa Rada Spółdzielcza w świetle dotychczasowej regulacji i projektu ma osobowość prawną z mocy prawa, a więc nie chodzi o to, żeby wpis do jakiegoś rejestru wywołał skutek konstytutywny w sensie powstania tej osobowości, tylko chodzi o kontrolę postanowień statutu Krajowej Rady Spółdzielczej i pewien mechanizm uzyskiwania czy wpływania przez sąd na Krajową Radę, gdyby te zmiany okazały się niezgodne z prawem. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, spróbuję zebrać nasze opinie i propozycje. Jeden z wniosków dotyczył kolejności ustępów. Tu jest prośba do Biura Legislacyjnego, by później w tekście w odpowiednim miejscu ustawić te jednostki redakcyjne.

Po tych wypowiedziach byłby Sąd Okręgowy w Warszawie i jeśli chodzi o miejsce publikacji, to byłby to Monitor Spółdzielczy.

Czy jeszcze są jakieś uwagi? Proszę, panie prezesie – prezes Kokoszkiewicz.

Doradca Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych Krzysztof Kokoszkiewicz:

Krzysztof Kokoszkiewicz – Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych.

Panie przewodniczący, ja jednak proponowałbym zwrócić uwagę na art. 174 w druku nr 980. W mojej ocenie on bardziej precyzyjnie oddaje tryb rejestrowania czy sprawdzania przez Sąd Okręgowy zgodności z prawem statutu Krajowej Rady. Jest to nawet tutaj rozszerzone, bo jeżeli są stwierdzone nieprawidłowości, to musi być zmieniony statut wymaganą większością. W ust. 2 jest zapis, że jest to w Monitorze Spółdzielczym, a więc to potwierdza to, co mówiła pani profesor.

Jeżeli chodzi o pomysł pana posła Budki, z całym szacunkiem, jeśli Krajowa Rada nie jest rejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, to niestety, panie pośle, w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nie mogą być ujawniane dane podmiotu, który jest poza Krajowym Rejestrze Sądowym. To jest taka odpowiedź. Z tego co wiem, to również statuty organizacji wpisywanych do KRS raczej nie są prezentowane w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pan poseł Smoliński.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Dziękuję. Chciałbym tutaj poprzeć głos pana prezesa. Niewątpliwie art. 174 konsumuje treść art. 259a § 3 i 4. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że jest to samo, tylko może trochę w innej formie, ale chyba bardziej adekwatnej do tego, co robimy. Do art. 174 dojdziemy, więc może należy przenieść tę treść do art. 163, bo w tej chwili stworzymy coś, co za chwilę będziemy robić jeszcze raz, więc prosiłbym tutaj podchodzić kompleksowo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pani pośle, eksperci są zdania, żeby jednak w to miejsce przenieść zapis, który tam mamy. Jeśli jest taka propozycja, to myślę, że to na pewno nie zaszkodzi. Pani legislator.

Legislator Monika Bies-Olak:

Zgadząmy się, że lepszym miejscem jest omawiany artykuł, natomiast chcemy zaproponować następującą redakcję ostatniego zdania ust. 1 art. 174: „Zgromadzenie Ogólne może dokonać zmiany statutu w zakresie stwierdzenia przez Sąd niezgodności statutu z prawem. Zmiany statutu w tej sprawie dokonuje się większością 2/3 głosów”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Jeszcze raz, pani mecenas, bo ja nie za bardzo zrozumiałem.

Legislator Monika Bies-Olak:

Ostatnie zdanie w ust. 1 w art. 174 ma taką redakcję: „W zakresie stwierdzonych przez Sąd niezgodności statut z prawem, zmiany statutu może dokonać Zgromadzenie Ogólne uchwałą podjętą większością 2/3 głosów”. Proponujemy tylko inną redakcję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Właśnie co do tej redakcji mam pewne uwagi, bo nie za bardzo rozumiem tę nową redakcję.

Legislator Monika Bies-Olak:

Chodzi o to, żeby na początku zdania był podmiot: kto czego może dokonać i jaką większością.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Rozumiem, tylko proszę o przytoczenie jeszcze raz.

Legislator Monika Bies-Olak:

Rozumiem. „Zgromadzenie Ogólne może dokonać zmiany statutu w zakresie stwierdzonej przez Sąd niezgodności statutu z prawem. Zmiany statutu w tej sprawie dokonuje się większością 2/3 głosów”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pani profesor.

Ekspert Komisji Małgorzata Wrzolek-Romańczuk:

Dziękuję bardzo. Mam małe redakcyjne propozycje. Czy nie można zamiast „dokonać zmiany” napisać „zmienić”, bo językoznawcy nie są w specjalnie dobrej komitywie ze słowem „dokonać”? Tak samo w drugiej części, czy „wymaga uchwały podjętej większością 2/3 głosów”? Nie mam tekstu przed oczyma, ale może dałoby się to zmienić zamiast „dokonać”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Myślę, że to też zostawimy legislatorom. Bardzo proszę.

Radca prawny Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i Krajowego Związku Banków Spółdzielczych Karol Bernat:

Karol Bernat – radca prawny.

Proszę państwa, jeżeli przyjmimy ten zapis, to czy to nie oznacza, że Zgromadzenie Ogólne uchwali statut większością 2/3, statut, którego postanowienia sąd uznał za niezgodne z prawem? Ja to tak rozumiem. Sąd uznaje część statutu za niezgodną z prawem, ale Zgromadzenie Ogólne większością 2/3 i tak może to uchwalić.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę bardzo, pani mecenas.

Legislator Monika Bies-Olak:

Nie, ponieważ ta większość 2/3 głosów dotyczy zmiany statutu w zakresie stwierdzonych przez sąd niezgodności statutu z prawem.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dobrze, szanowni państwo, spróbujmy przyjąć stosowne zapisy w art. 163. Jeden ustęp mamy przyjęty. Drugi ustęp – jest pozycja, żeby przenieść z art. 159a obecny § 3, proponuję, przenieść art. 174, a więc dalszy artykuł w tym rozdziale ze zmianą zaproponowaną przez panią legislator. Proszę bardzo – pani poseł Masłowska.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Chciałabym wrócić do stwierdzenia pana...

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę trochę głośniej, pani poseł.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Pan, chyba z ministerstwa, zwrócił uwagę na to, że w wyniku tego powtórnego głosowania i zmian dokonywanych w statucie, niestety, praktyka pokazuje, że tą większością, o czym pan mówił, wprowadza się zmiany identyczne, które były zgłoszone wcześniej do KRS, czyli poprzez głosowanie wprowadza się na nowo te same zmiany, co do których zastrzeżenie wniósł KRS. Gdyby pan zechciał...

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo proszę państwa o uwagę.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Skoro pan podnosi ten problem, to może zechciałby pan zasugerować tutaj takie przepisy, taką ich zmianę, żeby wyeliminować tego typu potencjalne możliwości.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pani poseł, przed chwilą pani mecenas powiedziała, że nie ma takiego zagrożenia, ale skoro występuje, to spróbujcie zaproponować zapis, bo krytykować każdy potrafi. Pan przewodniczący.

Prezes zarządu ZRSM RP Jerzy Jankowski:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Nie ma żadnego niebezpieczeństwa. To jest „dzielenie włosa na czworo”. Jeżeli sąd stwierdzi, że coś w tym statucie jest źle napisane i każe to poprawić – tak samo w uchwale, co było źle uchwalone i zakwestionowane przez sąd – to znowu mi tego nie uzna, znowu będę musiał się zbierać i za każdym razem będę potwierdzał jakąś nieprawdę?

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Ale miesiące mijają, panie przewodniczący, miesiące upływają, może lata.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję. Pan poseł Budka.

Poseł Borys Budka (PO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo. W mojej ocenie ten zapis w ogóle jest niepotrzebny, dlatego że jest to oczywiste, gdy sąd wzywa. Ani w k.s.h., ani w przepisach prawa o stowarzyszeniach, prawa o fundacjach nie ma takiego zapisu, zwłaszcza że powodowałoby to taki absurd, że co dalej, jeżeli np. większość opowie się za zmianami. To rzeczywiście mogłoby sugerować to, o czym mówił któryś z moich przedmówców. Jeśli chodzi o tę kwalifikowaną większość co do zmian wymaganych przez sąd, to proponuję to skreślić: „W zakresie stwierdzonych przez Sąd niezgodności statutu z prawem, zmiany statutu może dokonać Zgromadzenie Ogólne uchwałą podjętą większością 2/3 głosów”. Po prostu: „W przypadku stwierdzenia niezgodności z prawem, Sąd wyznaczy termin do ich usunięcia” i tyle, a oczywiste jest, że nieusunięcie spowoduje, że sąd odmówi rejestracji. Tu jest sąd od tego, żeby pilnował tych zmian.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

W związku z tym oczekuję, panie pośle, na poprawkę na piśmie.

Poseł Borys Budka (PO):

Jak dojdziemy do art. 174?

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Tak, ale jest propozycja, żeby przenieść art. 174 akurat w to miejsce. Proszę bardzo, panie prezesie.

Prezes zarządu SZR „Spółnota Pracy” Waldemar Witkowski:

Panie pośle, można by się zgodzić z pana rozumowaniem, ale nie zauważył pan pewnego specjalnego prawa. Zauważcie państwo, że Kongres zmienia i uchwała statut. Ten zapis szczegółowy umożliwi niezwoływanie Kongresu a dokonanie poprawek na żądanie sądu przez Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady. To jest tylko ułatwienie w działaniu a nie próba ominięcia prawa.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Szanowni państwo, im dalej dyskutujemy, tym bardziej komplikujemy sobie sprawę. Te dwa zapisy tutaj są, najwyżej później przeniesiemy art. 174, jeżeli tak uzna Biuro Legislacyjne, a proponuję przyjąć art. 163 w takiej formule, jaka jest. Te zapisy będą dalej i jeżeli okaże się, że trzeba zmienić miejsce w ustawie, to powierzyliśmy tę kompetencję Biuru Legislacyjnemu, zanim zatwierdzimy cały dokument. Proponuję zamknąć tę dyskusję, bo komplikujemy sobie coraz bardziej i nie widzę rozwiązań. Słowa wątpliwości padają z wielu ust, z wielu stron, natomiast nie ma rozwiązań konstruktywnych, które byłyby akceptowalne.

Proponuję przyjąć ust. 2 w tym artykule.

Poseł Borys Budka (PO):

Panie przewodniczący, przepraszam, oczywiście uwaga mojego przedmówcy jest słuszna. To jest przepis szczególny – to jest mój błąd w tym momencie, przepraszam – przepis szczególny, który daje możliwość niezwoływania Kongresu w celu wyprostowania zmian w statucie, ale wyłącznie tych zmian, które wskazał sąd. Proponuję to zostawić. Rozumiem, że jeżeli Zgromadzenie Ogólne nie podjęłoby takiej uchwały, to wtedy jest konieczny Kongres i tyle. Myślałem, że Zgromadzenie Ogólne przyjmuje, a to oczywiście Kongres, tak że dziękuję za tę uwagę i wycofuję się z tego, co powiedziałem.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Jasne. Dziękuję serdecznie. Proponuję przyjąć ust. 2 w tym artykule. Nie widzę uwag, stwierdzam, że ust. 2 został przyjęty.

Przechodzimy do art. 164. Propozycja wydyskutowana na poprzednim posiedzeniu była taka, żeby ust. 1 miał brzmienie: „Do zadań Krajowej Rady Spółdzielczej należy” – tak wynika z tego, co ja mam w swoich notatkach. Pani mecenas, czy tak było?

Legislator Monika Bies-Olak:

Tak. W pkt 1 proponowaliśmy wykreślenie wyrazu „polski”. W pkt 2 proponowaliśmy: „współdziałanie z organami administracji publicznej w sprawach dotyczących spółdzielczości” i dalej: „w szczególności opiniuje projekty ustaw i projekty aktów wykonawczych dotyczące spółdzielczości”. W pkt 4 proponujemy skreślenie wyrazów „w Polsce”, w pkt 6 skreślenie wyrazów „w zakresie określonym w ustawie”, ponieważ jest to oczywiste. Pkt 7 musi zostać skreślony, ponieważ państwo podjęliście decyzję, że nie zajmujemy się częścią szczególną prawa spółdzielczego.

Mamy pytanie do pkt 9, bo „działalność szkoleniowa na rzecz członków” wydaje nam się mieścić w pkt 6. Jeżeli faktycznie mamy dobrą intuicję, to proponowalibyśmy skreślenie pkt 9.

Skoro państwo podjęliście decyzję, że jednak przywracamy przepisy mówiące o ustawie, to w pkt 12 redakcja taka jak w art. 2: „wykonuje inne zadania przewidziane w niniejszej ustawie i w statucie”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo proszę, są propozycje zmian poszczególnych punktów i jest pytanie. Kierujemy je do Krajowej Rady Spółdzielczej. Czy pkt 6 nie konsumuje pkt 9? Wydaje się, że to cenna uwaga. Pan prezes Domagalski – proszę.

Prezes Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej Alfred Domagalski:

Panie przewodniczący, myślę, że jednak pkt 9 należałoby zostawić. To wynika z praktyki działania. Na przykład ubiegamy się o możliwości szkolenia i uzyskania akredytacji odpowiednich organów oświatowych i wtedy jest problem: czy macie zapisane w ustawie czy w statucie prowadzenie działalności szkoleniowej. To nam tutaj w niczym nie prze-

szkadza, a później ułatwi praktyczne funkcjonowanie Krajowej Rady Spółdzielczej. Tak mi się wydaje.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Co prawda powtarzamy...

Legislator Monika Bies-Olak:

W takim razie proponujemy dopisać w pkt 6 „członków”: „prowadzi działalność lustracyjną, szkoleniową i doradczą na rzecz spółdzielni i ich członków oraz związków spółdzielczych”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Szanowni państwo, można wyjąć z pkt 6 działalność szkoleniową i potraktować ją oddzielnie. Może to byłoby lepsze rozwiązanie, żeby wyjąć z pkt 6 „szkoleniową”, zostawić w tej formule i będziecie państwo mieli oddzielnie jako punkt. Pan poseł Ajchler.

Poseł Romuald Ajchler (SLD):

Panie przewodniczący, wydaje mi się, że w związku z tym, co tutaj przed chwilą było zaproponowane: „na rzecz spółdzielni, ich członków i związków spółdzielczych” w pkt 6 dodalibyśmy tylko „szkoleniową” – tak, chodzi o członków spółdzielni, których tutaj nie ma.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Panie mecenasie, proszę bardzo.

Radca prawny BPS S.A. i KZBS Karol Bernat:

Proszę państwa, skoro już przyjęliśmy, że każda spółdzielnia jest członkiem Krajowej Rady, to uważam, że dopisywanie „członków” do „spółdzielni” jest zbędne. Albo wpisujemy „członków” i wykreślamy „spółdzielni i związków spółdzielczych” albo tylko samo słowo „spółdzielni”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę bardzo, panie doktorze.

Ekspert Komisji Marek Stańko:

Jedna uwaga. Domyślam się, skąd ten zapis o działalności szkoleniowej na rzecz członków. Toczą się sprawy przed organami podatkowymi i przed WSA, w jaki sposób to rozliczać. Jeżeli jest w ustawie, że jest to działalność na rzecz członków, również ta działalność szkoleniowa, to wówczas jest to inaczej podatkowo rozliczane. Sam byłem uczestnikiem takiego sporu, więc proponowałbym nie manipulować przy tym, a tym bardziej nie wprowadzać tego do pkt 6, bo by wyszło, że prowadzi działalność lustracyjną także na rzecz członków. To jakaś niekonsekwencja.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dobrze, panie doktorze. Ministerstwo Finansów – pan Jacek Werner.

Radca ministra w Ministerstwie Finansów Jacek Werner:

Dzień dobry państwu. Chciałbym tutaj zrobić taką uwagę, że sformułowanie „prowadzi działalność szkoleniową na rzecz członków” będzie wskazywało, że na rzecz członków Krajowej Rady Spółdzielczej, tzn. tylko związki spółdzielcze, a nie szkolenia, tak jak mówił pan prezes Domagalski, dla osób, które są członkami spółdzielni. Jeżeli dodamy „spółdzielni”, to wtedy będzie wiadomo, o jakich członków chodzi, bo w tym brzmieniu dotyczy to tylko członków Krajowej Rady Spółdzielczej, a chyba nie o to chodzi.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Jeszcze jeden głos – pan prezes.

Doradca zarządu KZRRSP Krzysztof Kokoszkiewicz:

Oczywiście czytając literalnie zapis w pkt 9 można doprowadzić do takiego wniosku, o czym mówił pan Jacek Werner, bo członkami Krajowej Rady, o czym państwo zdecydowaliście już wcześniej, są spółdzielnie i związki spółdzielcze. Myślę, że w pkt 9 chodzi o prowadzenie działalności szkoleniowej również na rzecz członków spółdzielni, ponie-

waż pkt 6 mówi wyraźnie: „prowadzi działalność lustracyjną, szkoleniową i doradczą na rzecz spółdzielni i związków”. Ja tu widzę rozróżnienie, więc w pkt 9 proponuję ewentualnie dopisać „na rzecz członków spółdzielni”, bo również takie szkolenia robi Krajowa Rada – nie tylko dla spółdzielni jako takich.

Biuro Legislacyjne zaproponowało, żeby tak mechanicznie wykreślić pkt 7, ponieważ decyzją Komisji ustawa nie zajmuje się spółdzielniami branżowymi. W tym przypadku chodzi o spółdzielnie uczniowskie, ale ja proponuję, żeby to zostawić wykreślając nie- zbyt trafne – moim zdaniem – słowo „nadzoruje”, bo Krajowa Rada i związki nie mogą niczego nadzorować, tylko „inicjuje i wspiera działalność spółdzielni uczniowskich”. Jeżeli nawet w tej chwili nie ma żadnego odniesienia w formie ustawy do działalności spółdzielni uczniowskich, to nie ulega wątpliwości, że ruch spółdzielni uczniowskich rozwija się w Polsce dosyć dynamicznie i to już mówię z praktyki, że Krajowa Rada od dawna wspiera działania podejmowane przez spółdzielnie uczniowskie. Proponowałbym, żeby jednak pozostawić ten kierunek czy to zadanie, jeżeli chodzi o Krajową Radę Spółdzielczą, bo to daje tytuł, aby wspierać nie tylko organizacyjnie, ale nawet finansowo spółdzielczość uczniowską, skoro w ustawie będzie zapisane, że Krajowa Rada może prowadzić taką działalność. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję. Pan Jacek Werner.

Radca ministra w MF Jacek Werner:

Nie ma takiego bytu prawnego jak spółdzielnia uczniowska, nie występuje w przepisach szczegółowych prawa spółdzielczego. Jeżeli powstanie taka organizacja sformalizowana, to oczywiście wtedy byłaby zasadność dodania do zadań Krajowej Rady wspieranie spółdzielni uczniowskich. W tej chwili jest to odniesienie do czegoś, co formalnie nie istnieje. Na terenie szkoły może istnieć jakaś...

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Jeszcze ad vocem – pan Kokoszkiewicz i kończymy dyskusję.

Radca ministra w MF Jacek Werner:

...instytucja, ale to nie jest spółdzielnia uczniowska. To nie jest spółdzielnia.

Doradca zarządu KZRRSP Krzysztof Kokoszkiewicz:

Dziękuję bardzo. Panie Jacku, z całym szacunkiem, jeżeli miałyby być uznawane tylko spółdzielnie, które są wymienione w prawie spółdzielczym, to moje pytanie brzmi: na jakiej podstawie działają gminne spółdzielnie „Samopomoc Chłopska”? Na jakiej podstawie działają spółdzielnie mleczarskie? Przecież prawo spółdzielcze jest prawem, z którego mogą korzystać wszystkie formy spółdzielcze – bez wymieniania. W obecnym prawie wymieniane są w zasadzie dwie kategorie: rolnicze spółdzielnie produkcyjne i spółdzielnie pracy. Oddzielną ustawę ma spółdzielczość mieszkaniowa. Jednak to nie znaczy, że w ustawie trzeba wymieniać, że działa taka spółdzielczość po to, żeby ona funkcjonowała. Z ramienia Krajowej Rady co prawda proponowaliśmy, żeby jednak wprowadzić niektóre branże w tej części szczególnej, ale Komisja zdecydowała, że ta ustawa – Prawo spółdzielcze ma mieć wyłącznie charakter ogólny z zapowiedzią, że dla innych branż spółdzielczych będą przygotowywane inne prawa.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Jeszcze jeden głos pana posłowa Chmielewskiego.

Poseł Stanisław Chmielewski (PO):

Chmielewskiego, ale pan przewodniczący konsekwentnie inaczej mnie nazywa.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Przepraszam, panie pośle, poprawię się.

Poseł Stanisław Chmielewski (PO):

Dziękuję za udzielenie głosu. Jestem zwolennikiem promowania idei spółdzielczości. Przy okazji, gdy rozmawiamy o spółdzielczości uczniowskiej, chciałbym jeszcze zapytać. Dla mnie akurat jest to zrozumiałe. Można tak określać pewien ruch, pewne działanie. Nie,

to nie jest zbyt prawne, bo ta spółdzielnia nie ma bytu prawnego. Rozumiem, że zapisujemy tutaj dwie rzeczy, bo nadzoru na pewno nie będzie. Co to znaczy „inicjuje”? Ja bym wolał, żeby w tym miejscu było „popularyzuje” albo „promuje”. Dalej mamy „i wspiera”. Co to znaczy? Dacie np. fundusz założycielski dla takiej spółdzielni na początek, żeby mogli kupić towar, bo to do tego się sprowadza, tak? Jak już to bierzecie na siebie, to jako Krajowa Rada Spółdzielcza musicie sobie zdawać sprawę z tego, że za to będziecie rozliczani, bo tak tu trzeba podejść. Gdzie to rozliczacie, gdzie to przedstawiacie?

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Szanowni państwo, mam taką propozycję ogólną, bo my tak się nagadamy, każdy swoje. Jak będę widział konkretne poprawki, będziemy głosować, a tak to idziemy według druku z uwagami Biura Legislacyjnego, nie ma innej możliwości, bo cały czas się „kręcimy się wokół własnego ogona”. Drodzy państwo...

Poseł Lidia Staroń (PO) spoza składu Komisji:

Ja mam pytanie.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę bardzo – pani poseł Staroń.

Poseł Lidia Staroń (PO) spoza składu Komisji:

Mam pytanie do wnioskodawcy. Chciałabym się zapytać o pkt 11 i 12. Punkt 12 w zakresie statutu, czyli wykonuje inne zadania przewidziane w statucie. Jeżeli statut zawrze np. działalność gospodarczą, agencję towarzyską albo coś innego, to może to być. Pytam się, tak? Pkt 11 – tu jest w zakresie działalności wydawniczej. Niedawno ukazała się książka pana Domagalskiego. Czy to też nie pozwala na tego typu, bo trzeba wziąć pod uwagę, że za wszystko płacą spółdzielcy. To nie jest takie śmieszne, bo za wszystko oni przecież płacą. Chcę, żeby wnioskodawca wytłumaczył mi ratio legis pkt 11 i 12 – w zakresie statutu.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Bardzo dziękuję. Tylko krótko powiem, jeżeli mogę, sąd rejestrowy jest od tego, żeby uznać bądź nie te zapisy, które są. Po to mamy nadzór sądowy.

Poseł Lidia Staroń (PO) spoza składu Komisji:

To ja w takim razie zgłaszam wniosek mniejszości – skreślenie pkt 11 i 12 w zakresie ostatniego słowa „w statucie”.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Jasne. Pan prezes Domagalski.

Prezes zarządu KRS Alfred Domagalski:

Trudno jest mi dyskutować na ten temat, dlatego że Krajowa Rada Spółdzielcza tak naprawdę jest jedyną organizacją, która zajmuje się podstawami funkcjonowania spółdzielczości jako takiej. Prowadzimy jakieś badania na tyle, na ile posiadamy środki finansowe. Inicjujemy współpracę z uczelniami wyższymi, wspólnie z GUS prowadzimy badania statystyczne i w zasadzie jesteśmy jedynym wydawcą literatury związanej ze spółdzielczością. Przy naszym wsparciu także ukazuje się literatura wydawana przez innych wydawców, głównie przez wyższe szkoły, które organizują konferencje i prowadzą w tej sprawie jakąś działalność. Wykreślenie tego z zadań Krajowej Rady Spółdzielczej byłoby bardzo znaczącym uszczupleniem jej merytorycznej działalności. To jest to, co dotyczy tego punktu.

Jeśli chodzi o spółdzielnie uczniowskie, to w tym roku będziemy obchodzić 115. rocznicę powstania spółdzielczości uczniowskiej w szkołach. Istnieje Fundacja Spółdzielczości Uczniowskiej. Ona jest w Krakowie. Co roku wspieramy funkcjonowanie tej fundacji, która z tych środków organizuje różnego rodzaju działalność tych spółdzielni. To nie jest tylko działalność polegająca na sprzedaży w sklepikach różnego rodzaju artykułów, ale to jest także działalność związana z ochroną środowiska. Jest to również działalność oświatowa, kulturalna, działalność na rzecz środowiska, różnego rodzaju akcje społeczne. Ta spółdzielczość wykonuje ogromną rolę i ona jest. To, że nie ma ustawy,

nie oznacza, że jej nie ma. Kiedyś rozmawiałem z wiceministrem sprawiedliwości o uregulowaniu prawnym. Powiedział tak: panie prezesie, może lepiej nie regulujemy tego, bo jak uregulujemy prawnie, to tylko będzie kłopot z tego tytułu. Funkcjonuje, to niech to sobie funkcjonuje, nikomu to nie przeszkadza, jeśli dyrekcje szkół na to pozwalają. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Proszę bardzo.

Wiceprezes Zarządu Głównego Krajowego Związku Lokatorów i Spółdzielców Janusz Okurowski:

Janusz Okurowski – Krajowy Związek Lokatorów i Spółdzielców.

Miałbym takie pytanie: czy osoby niepełnoletnie mogą być członkami spółdzielni oraz wносить na rzecz spółdzielni wkłady i je wypłacać?

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pan profesor odpowie na pytanie. Proszę bardzo, panie profesorze.

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

Proszę państwa, jeśli chodzi o ostatnie pytanie, to przypomnę, że zgodnie z ustawą o spółdzielniach mieszkaniowych obecnie członkami tych spółdzielni mogą być wszystkie osoby niezależnie od tego, czy mają zdolność do czynności prawnych czy jej nie mają, czy też mają ograniczoną. W innych spółdzielniach statut może dopuszczać członkostwo osób nie mających pełnej zdolności do czynności prawnych.

Jeszcze o spółdzielniach uczniowskich. Ja jestem zdecydowanie zwolennikiem utrzymania sformułowania, które jest tutaj proponowane, dlatego że jest tutaj proponowane, dlatego że jest to obecnie jedyny wyraźny, normatywny punkt zaczepienia dla tych spółdzielni, które mają ogromne znaczenie praktyczne a powinny mieć jeszcze większe.

Proszę państwa, to nie jest tak, że tego problemu w ogóle nie ma. Jest znane orzeczenie Sądu Najwyższego dotyczące członkostwa spółdzielni uczniowskich w spółdzielniach gminnych „Samopomoc Chłopska”. Tam została przyjęta konstrukcja członkostwa ukształtowanego na zasadzie prawa zwyczajowego. Piękna konstrukcja, jest to orzeczenie powszechnie cytowane jako przykład działania prawa zwyczajowego. Poza tym spółdzielnie uczniowskie działają na podstawie statutów gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska” oraz chyba już rzadziej dzisiaj spółdzielni „Społem”, ale to były te dwa rodzaje spółdzielczości, które zdecydowanie wspierały działalność spółdzielczości uczniowskiej.

Myślę, że w ogóle w przyszłości i to jak najszybciej powinny pojawić się przepisy dotyczące spółdzielni uczniowskich. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo.

Poseł Lidia Staroń (PO) spoza składu Komisji:

Ja jeszcze słóweczko.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Momencik. Pan Okurowski.

Wiceprezes ZG KZLiS Janusz Okurowski:

Chciałbym dopytać. Czy osoba niepełnoletnia ma prawo dokonywać obrotu pieniężnego, czyli wpłacać i dokonywać wypłaty? Tylko tyle.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Myślę, że to nie jest przedmiot dzisiejszych obrad. Naprawdę, już nie wymyślajcie państwo różnych ciekawych konstrukcji. Panie profesorze, jedno zdanie.

Stały doradca Komisji Krzysztof Pietrzykowski:

To jest materia k.c., który mówi o reprezentacji osób nie mających pełnej zdolności do czynności prawnych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Szanowni państwo, niestety nie mamy kworum, tak że podyskutowaliśmy sobie o ważnych kwestiach i przyjęliśmy dwa artykuły, jednego artykułu – art. 164 praktycznie nie, ale mamy to przedyskutowane. Proszę bardzo – pan poseł Chmielowski, Chmielewski.

Poseł Stanisław Chmielewski (PO):

Szanowni państwo, rozumiem, że dyskutować możemy. Spółdzielczość uczniowska oczywiście powinna być wspierana, natomiast chciałbym zapytać przedstawicieli strony społecznej, jak rozumieć ust. 2 w tym przepisie, bo tu mamy bardzo mocną koniunkcję: „pracowników i pracodawców”. Chcę na to zwrócić uwagę, w Komisji Trójstronnej z reguły są dwie strony. Chciałbym być dobrze rozumiany. Zależy mi na tym, żeby wnioskodawcy zdawali sobie sprawę z tego, że taki zapis jest chyba niezbyt szczęśliwy, powiedziałbym nawet, że niepraworządny.

Ust. 3. Zastanówmy się, czy on jest dobrze zapisany, żeby tu wszystko dobrze rozumieć, ale wierzę tu w mądrość strony społecznej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Panie pośle, dziękuję i raz jeszcze przepraszam. Pan poseł Ajchler.

Poseł Romuald Ajchler (SLD):

Zwracam się do pana posła Chmielewskiego. Panie pośle, mam ten sam dyskomfort, zresztą wtedy, kiedy doszlibyśmy do tego artykułu, to zapytałbym o to, ale jeszcze nie było takiej możliwości. Jest teraz taki szczególny moment i uwaga do Krajowej Rady Spółdzielczej, do jej kierownictwa, aby przemyślała kwestię i na następne posiedzenie przygotowała szczególne rozstrzygnięcie. Spółdzielczość ma to do siebie, że w Komisji Trójstronnej nie powinna reprezentować tych i tych, musiałaby się zdecydować, czy reprezentuje pracodawców, czy reprezentuje związek zawodowy, pracobiorców. Bardzo bym chciał, żeby spółdzielcy uczestniczyli w tej komisji, jestem za tym, ale mam ten sam dylemat co pan poseł Chmielewski: kogo właściwie w Komisji Trójstronnej reprezentowałiby spółdzielcy? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa chciałby się odnieść do tych otwartych pytań? Pan przewodniczący i pan prezes.

Prezes zarządu ZRSM RP Jerzy Jankowski:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Jest rozwiązanie – przedstawiciel Krajowej Rady będzie siedział na rogu stołu, z jednej strony będzie reprezentował pracodawców, a z drugiej pracowników.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Pan prezes Domagalski, a za chwilę panu oddam głos.

Prezes zarządu KRS Alfred Domagalski:

To trochę żartem, ale taka mniej więcej jest prawda.

Szanowni państwo, Komisja Trójstronna w Polsce jest podstawową instytucją dialogu społecznego. To tam wymienia się opinie na temat najbardziej istotnych spraw społeczno-gospodarczych w naszym państwie. Krajowa Rada Spółdzielcza jest reprezentantem znaczącego środowiska, specyficznego środowiska, bo rzeczywiście jest tak, że pracownicy są także pracodawcami dla siebie. Takie dyskusje toczyły się również na szczeblu europejskim, w Komisji Europejskiej i z nich właśnie tak wynikało, że miejsce spółdzielczości przy tym stole jest pomiędzy pracodawcami a pracownikami. To jest kwestia umiejętności tam występowania.

W naszej sytuacji, polskiej, to wiąże się także jeszcze z innymi kwestiami. Z niektórych środków europejskich, które są w dyspozycji instytucji wdrażających, mogą korzystać wyłącznie członkowie Komisji Trójstronnej, organizacje, które są członkami, a więc spółdzielcy są wykluczeni z możliwości korzystania z takich środków. To jest istotny element funkcjonowania.

Muszę powiedzieć, że sąd, który stwierdza reprezentatywność organizacji, odrzucił wniosek Krajowej Rady Spółdzielczej o uznanie jej jako organizację reprezentatywną

nie dlatego, że nie wiedział, czy to jest organizacja pracodawców czy pracobiorców, tylko dlatego że Krajowa Rada nie jest korporacją, że do niej nie zapisują się spółdzielnie, tylko reprezentuje spółdzielczość z mocy ustawy. To było podstawą odrzucenia naszego wniosku. Dlatego zabiegamy o to, aby spółdzielczość uczestniczyła w tym dialogu społecznym. Dzisiaj trudno powiedzieć, dlatego że zmienia się ustawa, jest przygotowywany nowy projekt ustawy o Komisji Trójstronnej i w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej zabiegamy o spojrzenie na to z naszej perspektywy, z naszej strony. Być może uda się coś zrobić z tym zakresem. Po 20 marca mamy mieć pierwszą wstępną odpowiedź na ten temat i być może nie trzeba będzie tego zapisywać tutaj w ustawie – Prawo spółdzielcze. To tyle, co na dzisiaj, na bieżąco mogę powiedzieć. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję.

Poseł Romuald Ajchler (SLD):

Panie prezesie, ma pan rację. Ja bardzo bym chciał, żeby spółdzielcy byli w Komisji Trójstronnej. Tylko nie bardzo sobie mogę wyobrazić, jak mówił pan prezes Jankowski, jak będą siedzieć, chyba że przyjdzie prezes i będzie siedział z jednej strony stołu, a przewodniczący z drugiej strony. Proszę mnie zrozumieć, nie bardzo mi to pasuje. Chciałbym, żeby spółdzielcy się zdecydowali, czy reprezentuje się tam pracodawców czy pracobiorców. Spółdzielczość to jest ogromna rzesza ludzi. Ja już pomijam spółdzielczość mieszkaniową, ale proszę sobie wyobrazić całą spółdzielczość mleczarską. Przecież to jest ogromny majątek, ogromna produkcja, która w tej komisji również powinna być reprezentowana nie ujmując nic innym grupom społecznym spółdzielczym. Przemyślcie to, bo myślę, że na przyszłym posiedzeniu dojdziemy do tego rozstrzygnięcia.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję. Pan poseł Budka.

Poseł Borys Budka (PO):

Szanowni państwo, z pewnością obecna propozycja jest nie do przyjęcia. Ustawa o Komisji Trójstronnej wyraźnie wskazuje, jakie są strony tej komisji. Sama nazwa Komisja Trójstronna powoduje, że może tam być reprezentant pracowników, pracodawców albo rząd i koniec.

W ustawie o Komisji Trójstronnej jest taka możliwość, że tam na zasadzie obserwatora z głosem doradczym występują przedstawiciele samorządów, ale tak naprawdę ja się zgadzam z tym, co powiedział pan prezes Domagalski, że taka potrzeba mogłaby być, ale to można – moim zdaniem – uregulować tylko i wyłącznie w ustawie o Komisji Trójstronnej, natomiast w prawie spółdzielczym nie można zapisać czegoś, co jest wbrew tej ustawie. Nie można być jednocześnie przedstawicielem pracowników i przedstawicielem pracodawców. Po drugie – na razie stronę pracowników w komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych. To są związki zawodowe. Pracodawców reprezentują związki pracodawców. Mamy ustawę o związkach pracodawców. Rzeczywiście ten apel do Krajowej Rady Spółdzielczej powinien być skierowany do ministra Kosiniaka, który przygotowuje nową ustawę i myślę, że to będzie najlepsze rozwiązanie. Gdyby tam wprost wskazano, że Krajowa Rada Spółdzielcza zasiada z głosem doradczym, to wtedy ten problem byłby rozwiązany, bo to nie jest ani organizacja związkowa ani pracodawców. Moim zdaniem tutaj jest coś, co się nie ostanie. Nad tym się państwo zastanówcie, żebyście poprzez ministra pracy spróbowali iść w tę stronę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję. Ostatni głos.

Wiceprezes ZG KZLiS Janusz Okurowski:

Janusz Okurowski – KZLiS.

Szanowni państwo, jesteśmy jedną ze stroną społecznych. Krajowa Rada, związki rewizyjne występują w tej samej grupie. Dlaczego pomimo tego, że jesteśmy dopuszczeni, jesteśmy zarejestrowani, o nas się zapomina? Praktycznie jakbyśmy nie istnieli,

ponieważ monopolistą stała się Krajowa Rada i Krajowa Rada staje się tu jakby jedynym reprezentantem spółdzielców, ale przecież my tu jesteśmy. Proszę państwa, my tu przyjeżdżamy od ładnych kilku lat. Ta organizacja istnieje. W związku z tym bardzo proszę pomyśleć nad tym i zastanowić się, ponieważ przedstawiciele spółdzielców to jest dosyć duża grupa innych organizacji. Przecież zgodnie z konstytucją wszyscy mają równe prawa i upominamy się o te prawa, żebyście państwo je respektowali. Nikt nas tutaj z tyłu, boczkami po cichu nie wpuszcza. Reprezentujemy prawdziwych członków spółdzielni mieszkaniowych.

Kończąc chciałbym... Panie Jankowski, ja panu nie przeszkadzałem. Chciałbym wyrazić swoje zdziwienie. Pani Lidia Staroń to osoba o dużym doświadczeniu dotyczącym spraw spółdzielczych. Szczególnie w spółdzielniach mieszkaniowych odniosła bardzo duże zasługi i wykonała bardzo dużo pracy. Jestem zdziwiony tym, że została przez posłów odwołana. Dlaczego tak mówię? Członkami naszych organizacji są osoby o różnych znakach partyjnych, o różnej orientacji politycznej – SLD, PSL, wiele innych. Oni też są zbulwersowani, bo nam nie chodzi o barwy, nam chodzi o dobro spółdzielców. Bardzo bym prosił, żebyście państwo w jakiś sposób spróbowali dokonać jakiejś zmiany, bo nie można dopuścić do tego, żeby osoba o tak dużym doświadczeniu nie miała wpływu na toczące się prace, mimo że można powiedzieć, że w pewnym sensie była matką, która to wprowadzała. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo. Pan prezes Kokoszkiewicz.

Doradca zarządu KZRRSP Krzysztof Kokoszkiewicz:

Proszę państwa, chciałem się odnieść do wypowiedzi kolegi, bo koledzy reprezentujący różnego typu organizacje faktycznie zrzeszające spółdzielców mieszkaniowych po raz kolejny podnoszą ten problem. Kolega zrobił to dzisiaj kolejny raz, tylko chciałbym zapytać kolegę o jedną rzecz, o co zresztą pytam panów już od dawna. Na jakiej podstawie działają wasze organizacje? Nie wiem, może się mylę, ale podejrzewam, że na podstawie ustawy o stowarzyszeniach. Jeżeli to jest ustawa o stowarzyszeniach, to w żaden sposób przepisy ustawy o stowarzyszeniach nie mogą zostać przeniesione do ustawy – Prawo spółdzielcze. Jeżeli państwo działalibyście na podstawie prawa spółdzielczego, to oczywiście nie ulegałoby żadnej wątpliwości, że można by było stworzyć jeszcze jakąś nazwę organizacji, tak jak nazywane związki, ale przecież materia pracy Komisji ogranicza się wyłącznie do prawa spółdzielczego. Jeżeli widzicie jakieś potrzeby, żeby przy okazji prawa spółdzielczego np. zmieniać ustawę, na podstawie której prowadzicie działalność, to – moim zdaniem – nic nie stoi na przeszkodzie, ponieważ w części projektu, która mówi o zmianach w innych ustawach, jest wiele innych propozycji, natomiast ja nie widzę możliwości, żeby do prawa spółdzielczego „dokładać” organizacje, które działają na podstawie innej ustawy. Naprawdę trzeba zrozumieć, że prawo spółdzielcze prawie w ogóle nie ma się do ustawy o stowarzyszeniach. Tam są inne zasady itd. To po prostu gwoli wyjaśnienia koledze, jak my to widzimy ze swojej strony.

Przewodniczący poseł Marek Gos (PSL):

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie.